

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

ДО КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ
СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Изм. № 575 / 02.04.2015г

СТАНОВИЩЕ

15.16
НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ
ВХ № ДГ-516-01-16
ПОЛУЧЕНО НА 2.04.2015г

НА КАМАРАТА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

По законопроект за изменение и допълнение на Закона за частните съдебни изпълнители № 554-01-28, внесен от Мая Манолова и група народни представители

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Частното съдебно изпълнение беше въведено у нас през 2006 г., за да осигури ефективност на съдебната система като реши проблемите със стотиците хиляди неизпълнени съдебни решения, със загубите за икономиката и фиска, измерващи се в милиарди левове в резултат от неефективното държавно изпълнение, с действащото силово и нелегално събиране на дългове срещу 20-50% комисионна и не на последно място с повсеместното разбиране от страна на гражданите и бизнеса, че правилата не важат за всички и могат да не се спазват, което предопредели и търсене на силен превантивен ефект от промените.

Реформата с въвеждането на частно съдебно изпълнение беше оценена като изключително успешна и получи международно признание не само от Световната банка (включила я сред 10-те най-успешни в света за 2006 г.), но и от ААМР и европейските ни партньори.

За периода 2006-2014 г. частните съдебни изпълнители (ЧСИ) възстановиха в икономиката на страната 5 млрд. и 510 млн. лева., от които пряко в държавния бюджет - над 500 млн. лв. С работата си ЧСИ спечелиха доверието на кредиторите – бизнеса, банките, гражданите, общините и редица държавни институции, които категорично образуват делата си при тях вместо при държавните съдебни изпълнители.

Въпреки това, в последните години с тревога, а вече и с възмущение, наблюдаваме как политически кръгове използват темата ЧСИ безогледно популистки, маскирайки това като грижа за длъжника и обществото. Съвсем очевидно е, че и самият законодателен процес, задвижван от същите политически кръгове, е подчинен не на

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

ДО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

НА КАМАРАТА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

По законопроект за изменение и допълнение на Закона за частните съдебни изпълнители № 554-01-28 внесен от Мая Манолова и група народни представители

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Частното съдебно изпълнение беше въведено у нас през 2006 г., за да осигури ефективност на съдебната система като реши проблемите със стотиците хиляди неизпълнени съдебни решения, със загубите за икономиката и фиска, измерващи се в милиарди левове в резултат от неефективното държавно изпълнение, с действащото силово и нелегално събиране на дългове срещу 20-50% комисионна и не на последно място с повсеместното разбиране от страна на гражданите и бизнеса, че правилата не важат за всички и могат да не се спазват, което предопредели и търсене на силен превантивен ефект от промените.

Реформата с въвеждането на частно съдебно изпълнение беше оценена като изключително успешна и получи международно признание не само от Световната банка (включила я сред 10-те най-успешни в света за 2006 г.), но и от ААМР и европейските ни партньори.

За периода 2006-2014 г. частните съдебни изпълнители (ЧСИ) възстановиха в икономиката на страната 5 млрд. и 510 млн. лева., от които пряко в държавния бюджет - над 500 млн.лв. С работата си ЧСИ спечелиха доверието на кредиторите – бизнеса, банките, гражданите, общините и редица държавни институции, които категорично образуват делата си при тях вместо при държавните съдебни изпълнители.

Въпреки това, в последните години с тревога, а вече и с възмущение, наблюдаваме как политически кръгове използват темата ЧСИ безогледно популистки, маскирайки това като грижа за длъжника и обществото. Съвсем очевидно е, че и самият законодателен процес, задвижван от същите политически кръгове, е подчинен не на разум, прозрачност и ефективност, а на моментна политическа целесъобразност и преследване на рейтинг на всяка цена.

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

Не сме съгласни и няма да търпим да бъдем използвани политически, в най-лошия смисъл на думата. Не приемаме да ни заклеймяват публично тези, в чиито ръце са всички механизми за подобряване живота на хората. В обществото тенденциозно се насажда омраза срещу нашата професия, въпреки че тя упражнява делегирана държавна власт, изпълнявайки съдебните актове. Стигна се дотам народни представители, и то юристи, публично да заявяват, че ЧСИ упражняват терор и произвол над длъжниците, защото, видите ли, прилагали законите и процедурите разписани в тях?!

Камарата на частните съдебни изпълнители (КЧСИ) е длъжна да защити не само професията, но и членовете си от тези публични обиди.

Жалко и тъжно е, че вместо да разглежда частното съдебно изпълнение като инструмент, който доказано регулира сложните отношения между кредитори и длъжници в полза на законността и стабилността, законодателят избира да го превърне в изкупителна жертва на тежката икономическа криза и нейните ужасяващи социални последици.

Още по-жалко е, че тези промени не са нищо повече от една индουλгенция, с която се купува чиста съвест пред длъжниците, но **същевременно се забравя за кредиторите, които не са по-малко, а за съжаление немалка част от тях са в същото тежко положение.**

При днешните динамични икономически отношения вторачването само в длъжника е дълбоко погрешно. **Защото днес някой е длъжник, утре е кредитор, а твърде често е едновременно и в двете позиции.** Монетата има две страни и е задължително да се отчитат правата и интересите и на двете, както и да се търси баланс между тях.

Десетки хиляди граждани се обръщат за помощ към ЧСИ да съберат вземанията им, за някои това е жизненоважно, но техният плач не се чува от никого. Само събраните през 2013 г. издръжки за деца и неизплатените заплати на работници са 20 млн. лв., а общо на граждани са възстановени 150 млн. лв. Какво да кажем за малкия и средния бизнес, за който несъбирането на вземанията означава съкращения на служители и фалит? Видяхме какви катаклизми предизвика банкрута само на една банка. Трябва ли да фалират още банки, за да се загърби популизма и да се мисли и действа държавнически?

На 29 март 2015 г., министър - председателят Бойко Борисов заяви, че бавното решаване на делата е един от основните проблеми на държавата и бизнеса. В тази връзка той призова депутатите да не се подвеждат по законодателния популизъм по отношение на длъжниците, защото по думите му „това ще създаде огромни проблеми“. Според премиера това е най-лесният начин за връщане на „мутренските времена“. Въпросът, който зададе Борисов: Ако процесите се точат с години, тогава как ще си оправят хората дълговете?, е въпрос, който законодателят също е длъжен да си зададе и на който да отговори.

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

Ние добре познаваме слабостите на системата на съдебното изпълнение и сме категорични, че те не се коренят в ЗЧСИ, а в ГПК. Именно заради това сме предложили на Вашето внимание пакет от мерки, както по отношение на социално уязвимите длъжници, така и за постигане на баланс между правата и интересите на длъжници и кредитори в изпълнителния процес. Що се отнася до таксите, нашите предложения водят и до реално намаляване на таксите в съдебното изпълнение, като в някои случаи то е десетки пъти.

Въпреки всичко изложено по-горе, очаквахме на 25.03.2015г. законодателят да отхвърли Законопроекта за изменение и допълнение на ЗЧСИ, не само защото промените, които се предлагат с него, не са в интерес на гражданите, бизнеса, икономиката и бизнес средата у нас. Той беше приет на първо четене от Комисията по правни въпроси едва няколко часа след внасянето му в деловодството на НС, без да се поиска становище и без никакво обсъждане със заинтересованите страни. По същия непрозрачен начин, без дебат и становища, законопроектът беше приет на първо четене и в пленарна зала - без каквато и да било оценка на въздействието на предлаганите промени – с нейните законодателни, икономически, социални измерения и ефекти върху бизнес средата, бюджета, финансовата стабилност на общините.

Винаги сме отстоявали позицията, че системата на частното съдебно изпълнение трябва да продължи да се развива чрез разумни корекции, включително законодателни, които да отговарят на променящата се реалност. КЧСИ напоследък все по-често използва израза „социалните измерения на ЧСИ“, наред с „финансов принос към бюджета“ и „инструмент срещу междуфирмената задлъжнялост“. Правим го не по имиджови или медийни причини. Ние, за разлика от политиците, не работим с думи, а с факти и цифри. А те показват, че ЧСИ е най-ефективният инструмент при връщане на справедливостта при неизплатени заплати на служители и работници, при възстановяване на дължими детски издръжки.

Функциите на ЧСИ растат, а чрез законодателни промени късогледо се ограничава възможността ни да работим ефективно и се поставя под въпрос самото съществуване на професията.

По същество на приетия на първо четене законопроект, КЧСИ изразява следното становище:

I. На първо място сме силно озадачени защо вносителите предлагат въпросните текстове точно в ЗЧСИ. На всички е добре известно, че у нас освен ЧСИ, функционират и ДСИ, съответно регулирането на таксите по изпълнението следва да се урежда в ГПК, за да може да се отнася и за дейността на ДСИ. Така селективно предлаганата промяна единствено и само по отношение на таксите на ЧСИ, ще доведе до неравнопоставеност на страните по техните дела спрямо тези по делата на ДСИ от една страна, както и неравнопоставеност между самите ЧСИ и ДСИ. Такова решение

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

освен, че е в противоречие с Конституцията на РБ, със сигурност ще доведе и до откриване на наказателна процедура срещу България от Европейската комисия, както последната стори през м. април 2012г. във връзка с двойния режим за облагане с ДДС на дейността на двата органа по изпълнението.

Предвид горното, категоричното становище на КЧСИ е, че текстовете от законопроекта следват да се отхвърлят на второ четене.

II. Предлаганите със законопроекта промени само на пръв поглед изглеждат справедливи. Специалистите в тази област са наясно, че всъщност те ще имат точно обратния резултат на обявения. Въпросът за създаването на изкуствени „стимули“ за длъжниците да плащат в срока за доброволно изпълнение беше детайлно обсъждан от множество български и чуждестранни експерти още при създаването на тарифата към ЗЧСИ през 2006г. и категорично беше отхвърлен като изначално погрешен и водещ до непоправими изкривявания в системата на съдебното изпълнение, с тежки последици за страните по делата, а оттам и за икономиката, бюджета и бизнес средата.

Професионалният анализ, а вече и близо 10-годишната практика показаха, че единични са случаите, в които гражданите погасяват дълга си в срока за доброволно изпълнение (поради липса на средства). Това се прави само от големи компании, застрахователи, банки и монополи. Вероятно по популистки причини, но и поради икономически интереси на споменатите субекти, периодично през годините след 2006г. въпросът беше поставян, за да се стигне до правителството на Пламен Орешарски, което не се посвени светкавично и в нарушение на съгласувателната процедура по ЗЧСИ, без анализ, становища и обсъждане, на последното си заседание да приеме подобен текст в Тарифата за ТР към ЗЧСИ.

По отношение на § 2 от законопроекта, предвиждащ създаването на нова ал. 4 в чл.83 със следното съдържание:

„(4) В случаите, когато длъжникът сам плати задължението си изцяло или частично в срока на връчената му покана за доброволно изпълнение, пропорционалната такса върху платената сума се събира в половин размер.“

1. Систематично уредбата на принудителното изпълнение в ГПК започва с част пета „Изпълнително производство“, глава 36 „Издаване на изпълнителен лист“, т.е. още с подаването на молбата на кредитора до съда и това не е случайно. Никой взискател не сезира съда и не прави разходи, за да събере едно свое вземане, ако преди това не е изчерпал всички възможности доброволно да си получи дължимото. Именно защото длъжникът отказва доброволно изпълнение, кредиторът търси намесата на държавата чрез принудителното изпълнение. От граматическа гледна точка „доброволно принудително изпълнение“ е оксиморон, а от логическа пълен nonsens.

”Изпълнителният процес е предназначен да даде защита и наложи санкция по повод липсата на доброволно изпълнение, той представлява сурогат на

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

липсващото доброволно изпълнение” (проф. Ж. Сталев). Затова и никъде в Европа в изпълнителния процес няма такова понятие ”доброволно изпълнение”, то е било възможно преди намесата на съдебния изпълнител, след това в изпълнението няма нищо ”доброволно”. Във всички европейски държави с частно изпълнение възнаградението на СИ се формира в процент спрямо интереса и абсолютно никъде няма обвързване на тези такси с някакви срокове или действия от страна на длъжника.

Длъжникът с незаконосъобразното си поведение е принудил кредитора да търси и плаща за съдебни и изпълнителни производства, затова отговаря за всички такси и разноски, които се явяват и санкция за неговата недобросъвестност. Една от основните цели на реформата беше да се превъзпитат българските длъжници да изпълняват задълженията си навреме - преди изобщо да се стига до съд, камо ли до съдебен изпълнител. Според ежегодното проучване на EOS Group за 2014г. българите са най-нередовните платци в Европа. **Какъв ще е стимулт за длъжниците да изпълняват навреме, ако държавата им създава ”облекчения” да плащат чак във фазата на принудителното изпълнение и къде е финансовата санкция за противоправното им поведение?**

Този въпрос сега се поставя много по-остро с оглед на кризата и огромната междуфирмена задлъжнялост (171 млрд лв. по данни на БСК), заради които всеки ден забава може да доведе бизнеса и гражданите до фалит.

По принцип създаването на стимули и облекчения за плащане на задълженията в изпълнителния процес е неправилно, тъй като има негативно отражение за върховенството на закона, гражданския оборот и бизнес средата. **Съгласно чл. 20а от ЗЗД, договорите имат сила на закон за тези, които са ги сключили и задълженията по тях трябва да се спазват своевременно, а не чак след намесата на съда и съдебния изпълнител.** Ефектът от подобно изкуствено стимулиране на длъжниците може ясно да се види в практиката на ДСИ. Частните и държавните изпълнители работеха при еднакви тарифи до 2008 г., когато при държавните тази пропорционална такса отпадна. Как се е отразила промяната при ДСИ? Най-голямата служба, тази към Софийски районен съд, през 2008 г. е събрала 13 млн. лв. През 2012 г. събраната сума е 3.6 млн. лв., т.е. близо 4 пъти по-малко. И то при увеличен брой дела. Очевидно се е стигнало до обратен ефект. Съвсем друга тема е, че една кантора на ЧСИ събира повече отколкото всички 31 държавни съдебни изпълнители в София взети заедно.

2. В практиката на частните съдебни изпълнители се наблюдава, че масово гражданите – длъжници са се озовали в положението на такива, защото изпитват трайни материални затруднения. Те не са в състояние да платят целия дълг в предоставения им от закона срок за доброволно изпълнение - така е в над 99 % от делата срещу граждани. Така е и при фирмите. Всеки предлага някакво разсрочване. Единствените длъжници, способни да платят в този срок са енергийните дружества-монополисти, банките и застрахователните дружества и то най-често те

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

са осъдени именно от граждани. Например застраховател е отказвал да плати, започнало е дело, продължило 4-5 години и едва след като е бил осъден, той се сеща, че всъщност има договор и трябва да го спази.

Така, че от отпадането на таксата при плащане в срока за доброволно изпълнение, ще се възползват единствено тези мощни икономически субекти.

Промяната категорично е жест към недобросъвестните длъжници - онези, които имат средства да платят дълга си, но умишлено чакат да се образува изпълнително дело срещу тях. Въобще не става дума за гражданите и фирмите, които заради финансови затруднения стигат до съда. Това не е облекчение за обикновените длъжници, а за такива, които нямат притеснения да бъдат съдени и които ще си спестят някакви средства от отпадането на тази пропорционална такса. За масовия длъжник въпросната такса, на фона на всички останали държавни такси и адвокатски хонорари, е почти символична.

3. Философията на Тарифата към ЗЧСИ е да стимулира съдебните изпълнители да преследват резултата - удовлетворяването на кредитора, а не да получават възнаграждения за отделни действия, които не са довели до получаване на дължимото от взискателя. Затова според Тарифата, в изключение на принципа за авансово заплащане на таксите, пропорционалната такса за парично вземане не се внася авансово, внесената такса за опис се приспада от нея, а за публична продажба въобще няма такса.

Премахването изцяло или частично на пропорционалната такса заличава основното преимущество на частното изпълнение – мотивацията на съдебните изпълнители да преследват крайния резултат и ще доведе до натоварване на длъжника с други такси.

4. Проблемите с призоваването на длъжниците ще се задълбочат, като се създават предпоставки за злоупотреби от страна на ЧСИ. Досега те правеха всичко възможно да връчат книгата на длъжника, за да може той да се яви в кантората и да плати дълга си. С приемането на такава промяна ЧСИ нямат никакъв интерес длъжникът да узнае за съдебния акт, за да може да изтече срокът за доброволно изпълнение.

5. Логиката на такава една промяна предполага освобождаване на длъжника от всички разноси, защото е платил дълга в срока за доброволно изпълнение. При положение, че адвокатските хонорари и държавните такси надхвърлят в пъти пропорционалната такса на ЧСИ, би следвало длъжникът да не заплаща и тях.

6. Промяната създава неравнопоставеност между длъжниците, от нея няма да могат да се възползват тези от тях, попадащи в следните хипотези:

а) При образувано изпълнително производство, въз основа на заповед по чл.410 ГПК и съответно, издаден на това основание изпълнителен лист, съдебният изпълнител не изпраща покана за доброволно изпълнение.

Защо длъжниците по такива заповеди за изпълнение, спрямо които ще бъде неприложима предлаганата нова алинея 4 в чл.83 от ЗЧСИ, следва да бъдат поставени в

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

по-неблагоприятно положение от длъжниците, осъдени на две инстанции в състезателно исково производство, в което са участвали активно и са се защитавали и решенията на които са били предмет и на касационна проверка от ВКС?

б) В подобна ситуация ще се озоват и длъжниците по подлежащи на изпълнение въззивни съдебни решения, изпълнението на които е било спряно от ВКС по реда на чл. 282 от ГПК. Сроктът за доброволно изпълнение ще е изтекъл за тях, докато се преценява допустимостта на касационната им жалба.

в) С особена острота проблемът ще се постави пред отсъстващите от страната длъжници или жертвите на измами.

7. С предлаганите промени се изкривява и функционирането на модела на частното съдебно изпълнение, което ще доведе до изключително тежки последици за длъжниците и за всички кредитори, включително и държавата като присъединен по право кредитор по всяко изпълнително производство.

а) Началото на всяко изпълнително производство е най-важният период, от който до голяма степен зависи дали то ще бъде успешно, тъй като преди да изпрати покана за доброволно изпълнение, съдебният изпълнител извършва пълно проучване на имуществото на длъжника. Заради въведеното от началото на 2011 г. заплащане на такси на държавни и общински органи за информацията за длъжника, това може да отнеме и два месеца. На база на получените отговори ЧСИ стартира изпълнението с изпращане на покана за доброволно изпълнение, в която насрочва и опис на имущество, който може да бъде извършен и в срока за доброволно изпълнение, като едновременно с нея налага запори и възбрани. По този начин вземането на вискателя се обезпечава (в някои случаи и реално се събира), с което се осигурява постигането на крайния резултат. При положение че пропорционална такса не се дължи при погасяване на дълга в срока за доброволно изпълнение, за съдебните изпълнители не ще има никакъв смисъл да правят каквото и да било, докато не изтече този 14-дневен срок. Това води до пълна незаинтересованост за ЧСИ да проведе изпълнителните действия в срока за доброволно изпълнение. По този начин вместо бързина на изпълнението отново ще се върнем години на назад, когато в срока за доброволно изпълнение не можеха да се извършват действия за обезпечаване на изпълнението, вследствие на което, в този срок длъжникът отчуждаваше имуществото си, изтегляше сумите от банковите си сметки, от което като резултат остават недоволни и заплашени от фалит кредитори, неизпълнени съдебни решения и компрометиране на цялата съдебна система.

б) От друга страна, ще е възможен и друг подход на ЧСИ – налагането на запори и възбрани върху цялото имущество на длъжника, за да се попречи на длъжникът да плати доброволно, независимо че дългът е в много по-малък размер и би могъл да се обезпечи само с един запор например. По този начин се блокира изцяло длъжникът, а за фирмите това означава невъзможност да упражняват дейността си, съответно реална

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

заплаха от фалит, тъй като се спират плащанията на заплати и задължения към други контрагенти, които също могат да блокират имуществото на фирмата по реда на обезпечителния или изпълнителния процес.

III. По отношение на § 1 от Законопроекта, предвиждащ създаването на нова алинея 5 в чл. 78 от Закона за частните съдебни изпълнители, със следното съдържание:

„(5) Сборът на всички такси по изпълнението не може да надвишава размера на задължението.“

1. Вносителите мотивират предложението си с това, че „в много случаи е налице несъразмерност между задължението и събраните такси по изпълнителното дело“. По принцип не е коректно по този начин да се поставя въпроса, тъй като е всеизвестно, че за събиране на всяко едно задължение кредиторите правят разходи за държавни такси на съда, адвокати, понякога и нотариални такси за покани или заверки, съответно накрая и такси по съдебното изпълнение. **В зависимост от размера на дълга е и съразмерността на разходите, които в немалко случаи няма как да не надхвърлят този размер. Вносителите не се спират на разноските по изпълнението като цяло или на отделните такива, а само върху таксите на ЧСИ.** Очевидно се имат предвид малките по размер задължения, тъй като при големите, предвид ограниченията, въведени в ГПК през 2012г. по отношение на пропорционалните такси на съдебните изпълнители, няма как да се стигне до прекомерност.

Преди да се направи такъв извод обаче и съответно да се предлагат законодателни промени, би трябвало да се направи анализ от какво точно се формира всеки един дълг.

Нека вземем например едно задължение от 100 лв. Към него се добавят държавните такси на съда (от 25 – до 55 лв.), адвокатско или юрисконсултско възнаграждение за производството пред съда (минимум 300 лв., съгласно Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения) и адвокатско или юрисконсултско възнаграждение за производството пред съдебния изпълнител (минимум 350 лв.). **По този начин преди да се начислят таксите на съдебния изпълнител размерът на задължението от 100 лв. е вече близо 800 лв.** Твърде често върху главницата се начисляват законови лихви или неустойки, което допълнително увеличава дълга. Съгласно тарифите на ЧСИ и ДСИ таксите по изпълнението за вземане от 100 лв. биха варирали между 70-90 лв. Подобна е вътрешната пропорция и при едно задължение от 1 000 лв. Очевидно е че **процентното съотношение на таксите по изпълнението от крайната сума не е толкова високо, други елементи от дълга в пъти го надхвърлят, което поставя въпроса реално ли е предложението действително да се намали тежестта на разноските по изпълнението или се преследват други цели?**

В самото изпълнително производство за всяка справка за имуществото на длъжника от държавен или общински орган, както и за вписване на съответните

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

обезпечителни мерки в съответните регистри, се събират държавни или местни такси, които допълнително оскъпяват процеса. Така например за налагане на запор върху дружествен дял таксата на съдебния изпълнител е в размер на 15 лв., а държавната такса на Агенция по вписванията за вписване на същия е в размер на 40 лв., т.е. кредиторът, а в последствие длъжникът ще трябва да платят 55 лв. Затова е от особена важност за страните в процеса въвеждането на електронното правосъдие и в частност на изпълнението. В развитите държави цялата информация за длъжниците, съответно запорите и възбраните се налагат по електронен път, което освен бързина води и до драстично намаляване на разноските по изпълнението.

2. Тарифата за таксите и разноските към ЗЧСИ е приета през далечната 2006г. на база на сериозен икономически анализ и обосновка. Оттогава досега всички цени на услуги в страната се повишиха значително, включително Тарифата за нотариалните такси (увеличение през 2009 г.) и Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения (увеличение през 2009 г. и през 2014 г.), официалната инфлация за периода надхвърля 50 процента, а таксите по съдебното изпълнение не само че не се увеличиха, а и трикратно бяха намалявани.

Тарифите на ДСИ и ЧСИ са идентични и се състоят от два вида такси – прости и пропорционални. Простите такси са разходоориентирани и не зависят от материалния интерес, не формират печалба, а покриват цената на услугата, т.е. разходите за съответното действие. Например 20 лв. за връчване на призовка, 5 лв. за справка, 15 лв. за налагане на запор. По изложените причини тези прости такси отдавна не покриват разходите за съответните действия. Възнаграждението при ЧСИ се формира от пропорционалната такса, която НС драстично намали през 2012г. Предложението на вносителите по принцип цели да ограничи размера на простите такси, но изобщо не отчита техния характер и функция, нито пък реалният им размер. Според оповестен анализ на НАП разходът на държавата за събиране чрез способите за принудително изпълнение на 1 000 лв. от длъжници, които нямат средства, възлиза на около 1 000 лв. По същество с текста на вносителите се казва, че нещо което реално струва 100 лв. например, ще се извършва срещу цена от 5 лв. Това би могло да се случи при ДСИ, където държавата и без това дотира изпълнението, но при самоиздържащи се субекти като ЧСИ такъв подход е невъзможен. Очевидно е, че ако канторите не покриват разходите си, те ще фалират, което означава, че ЧСИ, за да не ги сполети тази участ, ще трябва да отказват да работят такива дела. В крайна сметка ощетени ще са кредиторите, а оттам икономиката, бюджета и бизнес средата у нас. Следва да се има предвид, че промяната директно засяга делата и за неизплатени трудови възнаграждения и издръжки и хиляди граждани няма да могат да използват ЧСИ

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

за събиране на тези жизнено важни за хората вземания. От 150 млн. лв. събрани от ЧСИ през 2013г. в полза на граждани, 20 млн. лв. са събраните заплати и издръжки.

Ясно е и какви катастрофални последици за бизнеса, банковата система и гражданския оборот би имало закононото послание, че задължения до определен размер не се събират принудително – никой няма да ги плаща.

Проблем с простите такси при съдебното изпълнение възниква единствено в случаите, когато вискателят е поискал да се наложат запори на сметки във всички банки. Заради банковата тайна нито вискателят, нито съдебният изпълнител са наясно в коя банка и какви суми има длъжника - ФЛ. У нас функционират 30 банки и общият размер на таксите за тези запори е 450 лв. без ДДС. КЧСИ, съвместно с Асоциацията на банките, разработиха специална система за електронна запори, законодателят уреди тази възможност през 2012г. с новия чл. 450а ГПК, но и досега те не са въведени в практиката, въпреки че от години настояваме за това. **При електронните запори таксите се намаляват в горния пример 30 пъти – от 450 на 15 лв.**

3. Така предлаганата разпоредба ще направи несъбираеми от ЧСИ малките по размер вземания не само на бизнеса, банките и гражданите, но и тези на държавата и общините, каквито са голяма част от данъците, таксите и глобите в полза на държавния или общинските бюджети, както и задълженията към съдебната власт за разноси по делата. По отношение на тях ЧСИ се утвърдиха като ефективен инструмент за бързото им събиране. Минималният размер на таксите за събиране на едно такова вземане, съгласно Тарифата към ЗЧСИ, възлиза на **84 лева с ДДС, включващи 24 лв. такса за образуване на изпълнително дело, 24 лв. такса за връчване на покана за доброволно изпълнение, 6 лв. за справка за банкови сметки или работодател, 18 лв. за налагане на запор при липса на доброволно изпълнение и 12 лв. пропорционална такса за събрано парично вземане. И това е в идеалния вариант, в който приложеният изпълнителен способ даде резултат. Ако се наложи извършване на допълнителни действия или допълнителни справки за имуществото или доходите на длъжника, длъжимите такси ще надхвърлят размера на задължението, а ЧСИ, респективно публичният вискател (държавен орган, община) няма да могат да си ги възстановят от длъжника.**

В зависимост от имущественото състояние или от процесуалното поведение на един длъжник, изпълнителното производство може да се проточи с години. Например – длъжникът се укрива или сменя местоработата, за да осуети удръжките по запор върху трудовото му възнаграждение. Той може да бъде съкратен от работа, да изпадне във временна нетрудоспособност, впоследствие отново да започне да работи. Всичко това налага извършване от ЧСИ на периодични справки за доходите и имуществото на длъжника, както и предприемане на нови изпълнителни действия. С предлаганата

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1301, община Възраждане, ул. „Пиротска“ №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

промяна извършването на тези допълнителни действия ще бъде блокирано, тъй като дължимите за тях такси ще надхвърлят размера на вземането.

С оглед на гореизложеното е очевидно, че една глоба за неправилно паркиране или за превишена скорост в размер на 30, 50 и т.н. лева, или една издръжка, която обичайно е под 100 лв. месечно, както и голяма част от другите вземания на гражданите, бизнеса и банките в размер от няколко стотин лева няма как да бъдат събирани от ЧСИ.

4. Понастоящем в чл. 83, ал. 2 от ЗЧСИ е предвидено, че сборът от всички пропорционални такси в едно изпълнително производство не може да надвишава една десета от задължението. С новата ал. 5 на чл. 78 ЗЧСИ вносителите предлагат сборът от всички такси по изпълнението да не могат да надвишават **размера на задължението**, което влиза в противоречие с текста на чл. 83. При малките задължения е ясно какви ще са последиците от промяната, но при по-големите възниква въпросът кой точно текст ще се прилага и няма ли по този начин всъщност да се увеличат и то драстично таксите по изпълнението? При положение, че пропорционалните такси са ограничени до една десета от задължението, а се предлага текст, с който ограничението вече не е 10 процента, а размера на дълга, не значи ли това, че пропорционалните такси имат нов максимален размер и това е размера на задължението?

Предвид гореизложеното категоричното становище на Камарата на частните съдебни изпълнители е, че двата текста на законопроекта следва да се отхвърлят на второ четене. Същите създават неравнопоставеност между страните по изпълнителните дела при ЧСИ спрямо тези при ДСИ, както и между самите органи по изпълнението. Промените са дълбоко погрешни и водят до непоправими изкривявания в системата на съдебното изпълнение с тежки последици за страните по делата, а оттам и за икономиката, бюджета и бизнес средата в Република България. Измененията ще направят несъбираеми от ЧСИ малките по размер вземания не само на бизнеса, банките и гражданите, но и тези на държавата и общините, каквито са голяма част от данъците, таксите и глобите в полза на държавния или общинските бюджети, като и задълженията към съдебната власт за разноски по делата.

С уважение,

Георги Дичев
Председател на Съвета на
Камарата на частните съдебни изпълнители

